

Оксана Думанська

ПРО ТИКТОРІВ ВПЛИВ НА СУЧАСНУ КНИГОВИДАВНИЧУ СПРАВУ

Феномен Івана Тиктора в тому, що зі своїм військовим минулим він опинився серед засновників видавництва «Червона калина». Під цим кутом зору цікаві приклади «сучасних Тикторів», зокрема Олексія Бешулі, засновника видавництва «Пропала грамота», адже зараз прийти з війни й заснувати видавництво — це як підтримати ідею Тиктора.

Ключові слова: *видавнича галузь, видавнича історія, редакторсько-видавничий фах, національний інформаційний простір.*

Oksana Dumanska

ABOUT TYKTOR'S INFLUENCE ON MODERN BOOK PUBLISHING

The phenomenon of Ivan Tyktor is that with his military past he was among the founders of the publishing house «Chervona Kalyna». From this point of view, there are interesting examples of «modern Tyktors», in particular Oleksiy Beshulia, the founder of the publishing house «Propala Hramota», because now coming from the war and founding a publishing house is like supporting Tyktor's idea.

Key words: *publishing branch, publishing history, editor-publisher's profession, national informational space.*

Іван Тиктор-видавець «починався» з пресових заходів у війську УСС, про що свідчить світлина, на якій ми бачимо вояка-усусуса за, умовно кажучи, «робочим столом». Те, що

після боїв, походів і таборів він опинився серед засновників видавництва «Червона калина», а потім і усамостійнився у своїх планах «освідомлювати» читачів, ще раз доводить: воєцький гарт виформував у ньому людину ідеї.

Видавці та книгарі знають, що їхній комерційний успіх завжди залежить від наявності читачів, від їхньої спроможності заплатити за «продукт» і сприйняти його як потребу. В часи Тиктора неписьменні переважали письменних, а в наші часи обов'язкової шкільної освіти, здавалося би, читачів збільшилося в геометричній прогресії. Проте й зараз заснувати видавництво і не втратити вкладені кошти — справа для людей ідеї.

І під цим кутом зору цікавий «сучасний Тиктор» — Олексій Бешуля, засновник видавництва «Пропала грамота», учасник бойових дій проти російської агресії, правник за освітою.

Видавець обрав за об'єкт мілітарну літературу (і художню, і документальну), почавши з повернення в літературний обіг імені Євстахія Загачевського, львів'янина, сина чотогого УГА. «Закохані в життя, одружені на смерті» та «Львівська братія» — це історії вповні реальних людей, які всі проходили крізь вогонь, та не всі вціліли.

Я не аналізуватиму весь репертуар видавництва «Пропала грамота», який складає вже один відсоток від усього виданого в Україні, лиш зауважу: прийти з війни й заснувати видавництво — це як підтримати ідею Тиктора (і, до слова, Таранька) у її нинішньому втіленні. Одна з найновіших книжок «Пропалої грамоти» — спогади Валентина Сім'янцева, слобожанського юнака, що втік на фронт Першої світової до брата-кавалериста, а потім воював у славнозвісному кавалерійському полку Армії УНР «Чорні запорожці». А за тиждень уперше українською вийде роман Марка Твена «Жанна Дарк» — і повірте, в ньому і мілітарна тема, і тема зрадництва та патріотизму цілком вписуються в задум Олексія Бешулі: видавати книги про війни та вояків.

До слова, з цим видавництвом співпрацює одна із кращих випускниць нашої кафедри Юлія Колеснікова.

Отже, безсумнівний вибір Івана Тиктора майже століття тому підтриманий видавцем, який за віком годиться йому в правнуки...

І на завершення про замислену книжку, в якій і Тикторова біографія, і його підприємницька діяльність. Того видання 2007 року вже не знайти, а я свій примірник кілька разів надсилала потребуючим — то вчительці на Івано-Франківщину, то науковиці в Київ... А хто брав з їхніх рук — не знаю, бо книжка й досі «мандрує». Зберегти Тикторову ідею і пропагувати його місію — це вже завдання нового покоління науковців.